

F. P. Resetnyikov: Szünidőre megérkeztem!... (Olaj, 1948)

**A SZOVJET
ÉS
FORRADALOMELŐTTI
OROSZ
KÉPZŐMŰVÉSZET
EREDETI
ALKOTÁSAI**

**KIÁLLÍTÁS
A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
ÚJ MAGYAR KÉPTÁRÁBAN
(V., EGYETEM-U. 6.)**

A. M. Laptjev: Volgai hajóvontatók (Illusztráció Gogol „Holt lelkek” című regényéhez (Fekete akvarell, 1951—1952)

V. A. Szerov: Marija Jermolova színművész nő portréja

M. I. Makovszkij: Illusztráció Gogol: „Szorocsinci vásár” című művéhez (Színes kőrajz, 1875)

A SZOVJET ÉS FORRADALOMELŐTTI OROSZ KÉPZŐMŰVÉSZEK

I. M. Prjanyisnyikov: Hazafelé (Olaj, 1872)

J. A. Feokliszov: Reggel a Volgán (Olaj, 1950)

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája elnökségének ülése (1951). V. S. Scserbakov, B. V. Scserbakov

V. V. Makszimov: Parasztlány (Olaj, 1866)

T. V. Sevcsenko (1814-1861): Gorlenko arcképe, olaj

V. A. Tropinyin: Moszolv portréja (Olaj, 1856)

KULTURÁLIS ÉLETÜN

az a kiállítás, amely december 15-én nyílik a Szépművészeti Múzeum Egyetem-utca 6. szám alatti helyiségeiben. Szovjet és forradalomelőtti orosz festészeti és grafikai anyagot mutat be eredetiben, számszerint körülbelül százötven műtárgyat, amely rövidesen tanúságot tesz a magyar dolgozók előtt a szovjet képzőművészet nagy hagyományairól és ragyogó jelenéről.

A kiállítás anyagában szerepel Repin, a legnagyobb orosz kritikai realista festő egyik főműve: „A propagandista letartóztatása.” A munkásmozgalommal foglalkozó művei között ez a legnagyobb szerűbb. A jelenet az államhatárlommal és az áruóval szembekerült illegális kommunisztát ábrázolja, a festmény a maga korában a legélesebben domborította ki az újak a régivel vívott harcát. Repin másik kiállított festménye, a „Volgai hajóvontatók”-hoz készült tanulmány, az orosz paraszti életi sorsát mutatja a cári uralom idején.

Súlyos vád a régi uralkodóosztály ellen Jarosenko festménye: a „Fűtő”. A proletár nyomorúságát mutatja be és kifejezi ugyanakkor a megőrléselleni erőt, szilárdságot, amely a munkásosztály szájta volt.

A karhatalommal való összeütközést dokumentálja Makovszkij műve, a „Felmérvé”, amely a gyermeket magához ölelő, a börtönből szabaduló anyát ábrázolja. Makovszkij másik festménye, „A bank bukása”, az uralkodóosztályon

belüli ellentéteket, a kapitalizmuson belüli válságot mutatja meg.

Repin, Makovszkij említett műveit már ismertük a róluk készült szovjet művészeti filmekből. Ugyanúgy ismeretek a Fedotov-film alapján „A fiatal özegegy” és „Az arisztokrata reggelije”.

A kritikai realisták egyik szellemi vezetője, Kramszkoj alkotta a kiállítás legjobb arcképeit, akár Nyekraszov költő portréjára, akár a Kékfejűkendő fiatal lányra gondolunk. Izeltőt kapunk Szurikov, Vereszagin műveiből is, s azoknak a nagy művészeknek az alkotásából, akik a legnagyobb kritikai realista festők példamutató elődei voltak, mint Venecianov, majd Perov.

Siskin és Levitan — reprodukciók alapján nálunk is már kedvelt — tájai egészítik ki azt a képet, amelyet a kiállítás alapján a XIX. század haladó orosz festészetének egészéről kapunk.

A kiállítás egyik legjobb alkotása Szerov forradalomelőtti festménye Jermolova színésznőről. Az egészalakos kép a realista emberábrázolás nagyszerű példája.

A szovjet anyagban ezúttal a monumentális festészetnek olyan, eddig nálunk még nem látott példájával találkozunk, mint Scserbakov műve, „A Szovjetunió Tudományos Akadémiája elnökségének ülése”-ről. Vasziljev műve Lenin-ről és Bondar Sztálin-ábrázolása a nagy vezetőkről készült festmények legjobbjai közé tartoznak. A fiatal

P. Jefanov, A. M. Gricáj, L. Sz. Kotljarov, K. M. Makszimov, P. F. Szukollektív olajfestménye

I. J. Repin: A propagandista letartóztatása (Olaj, 1878)

O. G. Verejszkij: Grigorij Lisznyickijéknél (Illusztráció Solohov „Csendes Don” című regényéhez. — Fekete akvarell)

Kukrinikszij (Kuprijánov, Krilov, Szokolov): Házkutatás után. (Illusztráció Gorkij „Az anya” című regényéhez. — Fekete akvarell)

IK NAGY ESEMÉNYE

A szovjet festők óriási felkészültségét, érettségét mutatja olyan mű, mint Kirilov diplomamunkája: „Makszim Gorkij felolvasza az „Éjeli menedékhely”-et a Művész Színház művészeinek.” Az alkotómunka nagy megbecsülését bizonyítja a szovjet tudósokról készült portrék, a legnépszerűbbek egyike Nyeszterov festménye Paolovról.

A szovjet festőktől megtanulhatjuk, hogyan kell megátunk új életünk szépségeit, vidámságát: nem lesz látogató, akét ne készítsen majd mosolyra Resznyikov „Szünidőre megérkeztem!...” című művének derűje, s fel ne vidítsa Szergej Geraszimov virágosendélete, vagy Baksejev tavaszi tája. S hogy a békeharcban élenjáró szovjet népben milyen mélyen él az ellenség gyűlölete, mutatja a Kukrinikszij-művészcsoporthoz tartozó Hiltier pusztulásáról. A kép minden bizonnyal a kiállítás egyik legnépszerűbb alkotása lesz.

A gazdag festészeti anyagot méltóan egészíti ki a bemutatott grafika. Újból Repinnel kell kezdenünk, akinek egyik rajza tanulmány a „Zaporozsjei kőzók levelet írnak a szultánnak” című művéhez. Makovszkij grafikáját Gogolnak a „Szorocsinci vásár” című művéhez készült illusztrációi képviselik. Bernardszkij a „Holt lelkek” illusztrációival szerepel. Az illusztrációk nagy jellemző erővel mutatják be a volt uralkodóosztály s az orosz nép tipikus alakjait. Sevcsenko rajza Tolstojról, Kramszkoi portréja Sevcsenkőről, Kip-

renszkij műve a realista orosz arcképfestészet nagyszerű példái.

A szovjet korszak grafikájának nagyrésze is illusztráció. Megismerjük Szergej Geraszimov Osztrovszkij „Vihar” című drámájához készített illusztrációt. Komoly tanulság illusztrátoraink számára Gyeregsz Gogol-illusztrációi, Laptjev illusztrációi a „Holt lelkek”-hez, Favorszkij tanulmányai az „Enek Igor hadjáratairól” című vershez, vagy Orosz Verejszkij illusztrációi Solohov regényéhez, a „Csendes Don”-hoz. Cigal kolhozparasztoikat ábrázoló rajzszorozata gazdagon tükrözi a szovjet életet. Monumentális erejűek a grúz Toidze nálunk is ismert grafikái, amelyekben Grúzia történeléből vett jelenségeket dolgoz fel.

Gyermekkönyv-illusztrátoraink számára lesznek különösen tanulságosak Csarusin kedves, humoros állatrajzai.

☆

Elevenen él még emlékezetünkben az 1949-i szovjet festészeti kiállítás, hiszen az a kiállítás mozgatótt meg Magyarországon először százezres tömegeket, annak nyomán ismerték fel művészeink először feladataikat szocializmus! építő társadalmunkban, az a kiállítás hozta meg képzőművészetünkben a fordulat évt. S éppen, mert a szovjet képzőművészettel való kapcsolatunknak ilyen fontos előzménye van, azért fogadják a magyar dolgozók olyan szeretettel és várakozással a mostani kiállítást, amely Budapest után vidéken is bemutatásra kerül.

áj: Csorda

I. M. Toidze: David Guramisvili (Illusztráció „Grúzia történetéhez”. — Olaj, 1950)

Sz. V. Geraszimov: A Kabanov-ház bejárata. Illusztráció Osztrovszkij „Vihar” című drámájához (Akvarell, 1948)

G. N. Gorelov: M. G. Guszarov, a „Sarló és Kalapács” gyár hímeves olvasztára, brigádjával

V. A. Favorszkij: Ének Igor hadjáratáról (Fametszet, 1950)

P. P. Koncsalovszkij: Egy kosár orgona (Olaj, 1933)

V. J. Cigal: Elvállalták a védnökséget (A „Kolhozparasztok” sorozatból. — Szénrajz, 1950)

A. Kirillov: Makszim Gorkij felolvassa az „Éjjeli menedékhely”-et a Művész Színház művészeinek

V. A. Szerov (1865—1911): I. J. Replin arcképe (Olaj)